

Total No. of Questions : 27] [Total No. of Printed Pages : 19

SS

2034

**ANNUAL EXAMINATION SYSTEM
ELEMENTS OF BOOK KEEPING**

(Business and Commerce Group)

(Taxation Practices Trade)

Paper--I

(Panjabi, Hindi and English Versions)

(Evening Session)

Time allowed : 3 hours

Maximum marks : 60

ਨੋਟ : (i) ਆਪਣੀ ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰੀ ਦੇ ਟਾਈਟਲ ਪੰਨੇ ਤੇ ਵਿਸ਼ਾ ਕੋਡ/ਪੇਪਰ ਕੋਡ ਵਾਲੇ ਖਾਨੇ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਾ ਕੋਡ/ਪੇਪਰ ਕੋਡ 190 ਜ਼ਰੂਰ ਦਰਜ ਕਰੋ ਜੀ ।

ਨੋਟ : अपनी उत्तर-पुस्तिका के मुख्य पृष्ठ पर विषय कोड/पेपर कोड वाले खाने में विषय कोड/पेपर कोड 190 अवश्य लिखें।

Note : You must write the subject code/paper code 190 in the box provided on the title page of your answer-book.

(ii) ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰੀ ਲੈਂਦੇ ਹੀ ਇਸ ਦੇ ਪੰਨੇ ਗਿਣਕੇ ਦੇਖ ਲਵੋ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਟਾਈਟਲ ਸਹਿਤ 30 ਪੰਨੇ ਹਨ ਅਤੇ ਠੀਕ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਹਨ ।

उत्तर-पुस्तिका लेते ही इसके पृष्ठ गिनकर देख लें कि इसमें टाइटल सहित 30 पृष्ठ हैं एवं सही क्रम में हैं।

Make sure that the answer-book contains 30 pages (including title page) and are properly serialled as soon as you receive it.

190-SS-600

[Turn over

(iii) ਉੱਤਰ-ਪੱਛਮੀ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਪੰਨਾ/ਪੰਨੇ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੇਠਲੀ ਵੀਡੇ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ/ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬਿਕਾ ਮੈਂ ਖਾਲੀ ਖੋਲ੍ਹੇ ਗਏ ਪ੍ਰਬ/ਪ੍ਰਬੀਂ ਕੇ ਪ੍ਰਬਾਵ/ਵਲ ਕ੍ਰਿਯੇ ਨਯੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ/ਪ੍ਰਸ਼ਨੀਂ ਕਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਹੀਂ ਕ੍ਰਿਯਾ ਜਾਯੇਗਾ।

Questions attempted after leaving blank pages in the answer-book would not be evaluated.

(iv) ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਪੱਛਮ ਤਿੰਨ ਭਾਗਾਂ (ਭਾਗ-I, ਭਾਗ-II ਅਤੇ ਭਾਗ-III) ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਪੱਛਮ ਤਿੰਨ ਭਾਗੀਂ (ਭਾਗ-I, ਭਾਗ-II ਤਥਾ ਭਾਗ-III) ਮੈਂ ਵੰਡਾ ਹੈ।

Question paper is divided into three parts i.e. (Part-I, Part-II and Part-III).

(v) ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਕ ਉਸਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਖੇ ਹਨ।

ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੇ ਅੰਕ ਉਸਕੇ ਸਾਮਣੇ ਲਿਖ ਗਏ ਹੈ।

Marks allotted to each question are indicated against it.

(vi) ਭਾਗ-I ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 10 ਤੱਕ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਅੰਕ ਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਇੱਕ ਲਾਈਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ।

ਭਾਗ-I ਮੈਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸੰਖਿਆ 1 ਤੋਂ 10 ਤਕ 1-1 ਅੰਕ ਕੇ ਹੈ। ਹਰ ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਨਿਵਾਰਯ ਹੈ। ਇਨਕਾ ਉੱਤਰ ਏਕ ਯਕਿਨਿ ਸੇ ਜ਼ਯਾਦਾ ਮੈਂ ਨਾ ਹੋ।

In Part-I Question No. 1 to 10 are of 1 mark each and all questions are compulsory. Answer of these questions should not exceed more than one line.

(vii) ਭਾਗ-II ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 11 ਤੋਂ 22 ਤੱਕ 4-4 ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਕੁਲ 12 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਨ, ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਕਿਸੇ 8 ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਸਹੀ ਤੇ ਸਮੱਸਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੇ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਇੱਕ ਪੇਜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ।

ਭਾਗ-II ਮੈਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸੰਖਿਆ 11 ਤੋਂ 22 ਤਕ 4-4 ਅੰਕੀਂ ਕੇ ਕੁਲ 12 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੈ। ਇਨਮੈਂ ਸੇ ਕਿਸੀ 8 ਪ੍ਰਸ਼ਨੀਂ ਕੇ ਉੱਤਰ ਸਪਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦੀਂ ਮੈਂ ਏ। ਇਨਮੈਂ ਸੇ ਕਿਸੀ ਭੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਾ ਉੱਤਰ ਏਕ ਪੇਜ ਸੇ ਅਧਿਕ ਨ ਹੋ।

In Part-II Question No. 11 to 22 are total 12 questions of 4 marks each, out of which 8 questions are compulsory to attempt. Answer should be clear and to the point. The answer of each question should not be more than one page.

(viii) ਭਾਗ-III ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 23 ਤੋਂ 27 ਤੱਕ 6 ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਹਨ, ਇਹਨਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਿੰਨ ਦਾ ਉੱਤਰ 2 ਸਫ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ।

ਭਾਗ-III ਮੈਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸੰਖਿਆ 23 ਤੋਂ 27 ਤਕ 6 ਅੰਕੀਂ ਕੇ ਹੈ। ਇਨਮੈਂ ਸੇ ਕਿਸੀ ਭੀ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨੀਂ ਕਾ ਉੱਤਰ ਸਪਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦੀਂ ਮੈਂ ਲਿਖਿਯ। ਇਨਕਾ ਉੱਤਰ ਕੇ ਪੇਜੀਂ ਸੇ ਅਧਿਕ ਨ ਹੋ।

In Part-III Question No. 23 to 27 are of 6 marks. Give answer of any three questions in clear words and to the point. The answer of these questions should not be more than two pages.

ਭਾਗ-I

ਭਾਗ-I

Part-I

1. 'ਸਮੀਨ' ਤਲਪਟ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ? 1
'ਸਮੀਨ' ਤਲਪਟ ਮੈਂ ਕਿਸ ਪੱਖ ਮੈਂ ਦਿਖਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ? 1
'Land' is shown on which side of trial balance? 1

2. बैंक भिलान्ट दा डेबिट बैंक दुआवा डिआर वीडा नांदा है-
ठीक है नां गलत ? 1
'बैंक समाधान विवरण बैंक द्वारा तैयार किया जाता है'- ठीक है अथवा गलत ? 1
'Bank reconciliation statement is prepared by bank'- is true or false ? 1
3. सिपॉड दी अगुपी दा बेंडी हिव छिटावट डिछि । 1
सिखलत की अशुद्धि का कोई एक उदाहरण दीजिए । 1
Give an example of error of principle. 1
4. प्रिमाट्ट हू प्रजाहिट वरठ दाला बेंडी हिव मुंल डंड डंस । 1
हस की प्रभावित करने वाला कोई एक मूल तत्व बताओ । 1
Mention any one basic factor affecting depreciation. 1
5. दटांटरा पंडर हिव लेखक बेंड हूदा है ? 1
विनिमय पत्र में लेखक कौन होता है ? 1
Who is drawer in bills of exchange ? 1
6. मरल लाड बिहरे धडे हिव उषटील वीडा नांदा है ? 1
सकल लाभ किस खाते में हस्तांतरित किया जाता है ? 1
To which account gross profit is transferred ? 1
7. अंतिम धाडिआ हिव गेसगी अदा वीडे राडे धरसे' मीधी मधायेनठ छटी वी लेभा दिहवार हूदा है ? 1
अन्तिम खातों में 'पूर्वदात व्यय' के समायोजन के लिए क्या लेखा व्यवहार होता है ? 1

What is the accounting treatment for 'prepaid expenses' in final accounts ? 1

190-SS

8. अमदठन अडे धरध धडे दे डेबिट पंध हिव लिखी नांटी बेंडी हिव मॅद डंस । 1
आय एवं व्यय खाते के डेबिट पक्ष में लिखी जाने वाली कोई एक मद बताओ । 1
Name any one item that appears on the debit side of income and expenditure Account. 1
9. ऐ. सी अडे सी 3:2:1 दे अरुपाड हिव मंहिदार गठ । 1
सी दरम हिवें रिटाहिर हूदा है । नदां लाड अरुपाड पडा वरे । 1
ए. बी और सी 3:2:1 के अनुपात में साझेदार हैं । बी फर्म से सेवानिवृत्त होता है । नया लाभ अनुपात ज्ञात कीजिए । 1
A, B and C are partners in 3:2:1 ratio. B retires from the firm. Find out the new profit ratio. 1
10. मवाटी पुनी धडा वी है ? 1
स्थाई पूंजी खाता क्या है ? 1
What is fixed capital account ? 1

उत्तर-II
भाग-II
Part-II

11. उरुपट वी है ? डिम दीआं हिमेसडादां दा दवरठ वरे । 1
तलपट क्या है ? इसकी विशेषताओं का वर्णन कीजिए । 1+3=4
What is trial balance ? Discuss its features. 1+3=4

190-SS

[Turn over

(6)

12. ਬੈਂਕ ਮਿਲਾਣ ਵੇਰਵੇ ਦੀ ਲੋੜ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ । 4

ਬੈਂਕ ਸਮਾਥਾਨ ਵਿਵਰਣ ਦੀ ਆਵਸ਼ਯਕਤਾ ਏਂ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਕਾ ਵਰਨਣ ਕੀਜ਼ਿਏ । 4

Discuss the need and objective of bank reconciliation statement. 4

13. ਨਿਮਨ ਅਸੁੱਧੀਆਂ ਦਾ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜਨਰਲ ਇੰਦਰਾਜ ਕਰੋ :

(i) ਰਾਧੇ ਸ਼ਾਮ ਨੇ 500 ਰੁਪਏ ਦਾ ਮਾਲ ਵਾਪਸ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਹ ਖਰੀਦ ਵਾਪਸੀ ਖਰੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ।

(ii) 1,200 ਰੁਪਏ ਦੀ ਉਧਾਰ ਖਰੀਦ ਨੂੰ ਵੇਚ ਖਰੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ।

(iii) 500 ਰੁਪਏ ਕਲਰਕ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਤਨਖਾਹ ਉਸਦੇ ਆਪਣੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਡੈਬਿਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ।

(iv) 200 ਰੁਪਏ ਦੀ ਥਾਂ ਬਿਲ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਖਰੀ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ 20 ਰੁਪਏ ਹੀ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ । 4

ਨਿਮਨ ਗੁਟਿਯੋਂ ਕੇ ਸੁਧਾਰ ਕੇ ਲਿਏ ਜਰਨਲ ਪ੍ਰੋਵਿਡਿਯਾਂ ਕੀਜ਼ਿਏ :

(i) ਰਾਧੇ ਸ਼ਾਮ ਨੇ 500 ਰੁ. ਕਾ ਮਾਲ ਵਾਪਸ ਕੀਯਾ ਐਰ ਯਹ ਕਰਯ ਵਾਪਸੀ ਕਹੀ ਮੇਂ ਦਰਜ ਕੀਯਾ ਗਯਾ ।

(ii) 1,200 ਰੁ. ਕੇ ਤਥਾਰ ਕਰਯ ਕੋ ਵਿਕਰਯ ਕਹੀ ਮੇਂ ਦਰਜ ਕੀਯਾ ਗਯਾ ।

(iii) 500 ਰੁ. ਕਲਰਕ ਕੋ ਦਿਯਾ ਗਯਾ ਵੇਚਨ ਤਸਕੇ ਲੁਫ ਕੇ ਥਾਰੇ ਮੇਂ ਡੇਬਿਟ ਕੀਯਾ ਗਯਾ ।

(iv) 200 ਰੁ. ਕੀ ਜਾਗਹ ਬਿਲ ਪ੍ਰਾਯ ਕਹੀ ਮੇਂ ਕੇਵਲ 20 ਰੁ. ਦਰਜ ਕੀਯੇ ਗਏ । 4

190-SS

(7)

Pass journal entries for rectification of the following errors :

(i) Radhey Sham returned goods worth Rs. 500 was entered in the Purchase return book.

(ii) A credit purchase of Rs. 1,200 was passed through the Sales day book.

(iii) Salary of Rs. 500 paid to a clerk has been debited to his personal account.

(iv) Only Rs. 20 were recorded in Bills receivable book instead of Rs. 200. 4

14. ਪੁਸਾਵਟ ਨੂੰ ਪ੍ਰਯਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੂਲ ਤੱਤਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ । 4

ਹਾਸ ਕੋ ਪ੍ਰਯਾਵਿਤ ਕਰਨੇ ਵਾਲੇ ਮੂਲ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾ ਵਰਨਣ ਕੀਜ਼ਿਏ । 4

Discuss the basic factors affecting depreciation. 4

15. 1 ਜਨਵਰੀ 2014 ਨੂੰ ਰਾਮ ਨੇ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ 6,000 ਰੁਪਏ ਦਾ ਮਾਲ ਵੇਚਿਆ ਜਿਸਦੇ ਲਈ ਉਸਨੇ ਸ਼ਾਮ ਤੋਂ 2 ਮਹੀਨੇ ਲਈ ਬਿਲ ਲਿਆ ਜਿੰਦਗਾ ਉਸਨੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ । ਰਾਮ ਨੇ ਇਹ ਬਿਲ ਸਰੋਜ ਨੂੰ ਪਿਠਾਂਕਤ ਕੀਤਾ । ਸਰੋਜ ਨੇ ਇਹ ਆਪਣੇ ਲੈਣਦਾਰ ਰੋਜ ਨੂੰ ਪਿਠਾਂਕਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ । ਰੋਜ ਇਹ ਬਿਲ 5,940 ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਤੁੜਵਾ ਲਿਆ । ਬਿਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਬਿਲ ਦਾ ਨਿਰਦਾਰ ਚੇ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬੈਂਕ ਨੇ 80 ਰੁਪਏ ਟਿਪਣੀ ਖਰਚੇ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ।

ਰਾਮ ਅਤੇ ਰੋਜ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਨਰਲ ਇੰਦਰਾਜ ਕਰੋ । 4

190-SS

Turn over

(8)

1 जनवरी 2014 को राम ने शाम को 6,000 रु. का माल बेचा जिसके लिए उसने शाम से 2 माह के लिए बिल लिया जो उसने स्वीकार किया। राम ने यह बिल सुरेश को पृष्ठांकन किया। सुरेश ने यह बिल अपने लेनदार रमेश को पृष्ठांकन किया। रमेश ने यह बिल 5,940 रु. में भुना लिया। बिल की अवधि पूरी होने की तिथि को बिल का अनादर हो गया और बैंक ने 80 रु. निकराई व्यय अदा किये।

राम और रमेश की किताबों में आवश्यक रोजानामचा प्रविष्टियां कीजिए।

4

On 1st January 2014 Ram sold goods to Sham for Rs. 6,000 for which he drew a bill on Sham for two months, who duly accepted the same. Ram endorsed the bill to Suresh. Suresh endorsed it to his creditor Ramesh. Ramesh discounted the bill for Rs. 5,940. On the date of maturity, the bill was dishonoured and bank paid noting charges amounting to Rs. 80.

Show the necessary Journal entries in the books of Ram and Ramesh.

4

16. द्वापतक भउडे लउड-उली भउडे हिर वेयी चर भउडर डेमे ।

4

व्यापारिक खाते और लाभ-हानि खाते में कोई चार अन्तर बताइए।

4

Give any four differences between Trading account and Profit and loss account.

4

190-SS

[See 9th page

(9)

17. पूमी उे हिराम भउडे दवनीचर उे भिसादर लयी मभयोनन हिरवाम वरे ।
पूमी पर ब्याज और फर्नीचर पर हिस के लिए समायोजन प्रविष्टियां कीजिए।

4

Pass adjusting journal entries for Interest on capital and depreciation on Furniture.

4

18. निमन सुवना डें 31 भउडर 2013 डूं भउडर उेर दाले मल लयी भामदरन भउडर भउडे हिर वरीडिट वीडी नरु दाली डेदे दी वरम दी गरुनर वरे :

4

मल 2012-13 देवरन डेदे दी पूपड वरम । 45,200

रुपडे

31 भउडर, 2012 डूं डेदे दी बवदिभर वरम । 3,500

31 भउडर, 2012 डूं डेदे दी पूपड डेदे । 4,200

31 भउडर, 2013 डूं डेदे दी बवदिभर वरम । 3,300

31 भउडर, 2013 डूं डेदे दी पूपड डेदे । 2,800

निमन सूवना से 31 मार्च, 2013 को समाप्त होने वाले वर्ष के लिए आय-व्यय खाते में चन्दे की क्रेडिट की जाने वाली रकम की गणना कीजिए :

4

रुपडे

वर्ष 2012-13 के दौरान चन्दे की प्राप्त राशि। 45,200

31 मार्च, 2012 को चन्दे की बकाया राशि। 3,500

31 मार्च, 2012 को चन्दे की अग्रिम प्राप्त राशि। 4,200

31 मार्च, 2013 को चन्दे की बकाया राशि। 3,300

31 मार्च, 2013 को चन्दे की अग्रिम प्राप्त राशि। 2,800

190-SS

[Turn over

(10)

Calculate the amount of subscription to be credited in income and expenditure account for the year ended on 31st March, 2013.

	Rs.
Subscription received during the year 2012-13	45,200
Subscription outstanding on 31 March, 2012	3,500
Subscription received in advance 31 March, 2012	4,200
Subscription outstanding on 31 March, 2013	3,300
Subscription received in advance 31 March, 2013	2,800

19. ਸਥਿਰ ਪੂੰਜੀ ਖਾਤੇ ਅਸਥਿਰ ਪੂੰਜੀ ਵਿਚ ਕੋਈ ਚਾਰ ਅੰਤਰ ਦੱਸੋ ।

स्थायी पूंजी खाते और अस्थायी पूंजी खाते में कोई चार अन्तर बताइए ।

Give any four differences between fixed capital account and fluctuating capital account.

190-SS

(11)

20. ਇੱਕ ਅਪਰੈਲ 2013 ਨੂੰ ਐਕਸ ਅਤੇ ਵਾਈ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 60,000 ਰੁਪਏ ਅਤੇ 20,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਪੂੰਜੀ ਲਗਾ ਕੇ ਲਾਭ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਵੰਡਦੇ ਹੋਏ ਸਾਇੰਦਰ ਹਨ । ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਕਾਰੋਬਾਰ ਤੋਂ 20,000 ਰੁਪਏ ਲਾਭ ਹੋਇਆ । ਸਾਇੰਦਰਾਂ ਵਿਚ ਲਾਭ ਵੰਡ ਕਰੋ ਜਦੋਂ ਪੂੰਜੀ ਉੱਪਰ 10% ਸਾਲਾਨਾ ਵਿਅੰਜ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ ।

एक अप्रैल 2013 को ऐक्स तथा वाई क्रमशः 60,000 रु. और 20,000 रु. पूंजी लगा कर लाभ को बराबर बाँटते हुए साझेदार हैं। वर्ष के दौरान व्यापार में 20,000 रु. लाभ हुआ। साझेदारों में लाभ विभाजित कीजिए जब पूंजी पर 10% वार्षिक ब्याज दिया जाना हो।

X and Y are partners sharing profits equally with capital of Rs. 60,000 and Rs. 20,000 respectively as on 1st April 2013. During the year business earned a profit of Rs. 20,000. Distribute the profit between partners when interest on capital is allowed @ 10% p.a.

21. ਸਾਇੰਦਰਾਂ ਦੇ ਕਰੱਤਬਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਵਰਨਣ ਕਰੋ ।
साझेदारों के कर्तव्यों का संक्षेप में वर्णन कीजिए ।

Explain in brief the duties of partners.

22. ਸਾਇੰਦਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ ? ਇਸਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ ।

साझेदारी संलेख से आपका क्या अभिप्राय है ? इसकी अनुपस्थिती में लागू होने वाले नियमों का वर्णन कीजिए ।

What do you mean by partnership deed ? Discuss the rules applicable in its absence.

190-SS

[Turn over

(12)

ਭਾਗ-III
ਸਾਗ-III
Part-III

23. ਨਿਮਨ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ 31 ਦਸੰਬਰ 2013 ਨੂੰ ਬੈਂਕ ਮਿਲਾਣ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਬਣਾਉ :
(i) ਰੋਕੜ ਬਾਕੀ ਮੁਤਾਬਕ ਬੈਂਕ ਬਾਕੀ ।	37,500
(ii) ਬੈਂਕ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਪਰ ਬੈਂਕ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਡੈਬਿਟ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ।	5,600
(iii) ਬੈਂਕ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ ਪਰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕਰੈਡਿਟ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ।	1,500
(iv) ਗ੍ਰਾਹਕ ਨੇ ਸਿੱਧੇ ਸਾਡੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੇ ।	16,070
(v) ਬੀਮਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਬੈਂਕ ਨੇ ਸਿੱਧੀ ਕੀਤੀ ।	1,500
(vi) ਬੈਂਕ ਖਰਚਾ ਰੋਕੜ ਬਾਕੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ।	150
- ਨਿਮਨ ਜਾਨਕਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਪਰ 31 ਦਿਸੰਬਰ 2013 ਕੋ ਬੈਂਕ ਸਮਾਥਾਨ ਵਿਵਰਣ ਬਨਾਓ :
(i) ਰੋਕੜ ਵਧੀ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬੈਂਕ ਬਾਕੀ	37,500
(ii) ਚੈਕ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਪਰਨੂੰ ਬੈਂਕ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਮੇਂ ਡੇਬਿਟ ਨਹੀਂ ਹੁਆ	5,600
(iii) ਚੈਕ ਬੈਂਕ ਮੇਂ ਜਮਾ ਕਰਵਾਏ ਪਰਨੂੰ ਅਬ ਤਕ ਕ੍ਰੇਡਿਟ ਨਹੀਂ ਹੁਆ	1,500
(iv) ਗ੍ਰਾਹਕ ਨੇ ਸੀਥੇ ਹਮਾਰੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਮੇਂ ਜਮਾ ਕਰਵਾ ਦਿਓ ।	16,070
(v) ਬੀਮਾ ਪ੍ਰੀਮਿਅਮ ਕੀ ਅਦਾਯੀਗੀ ਬੈਂਕ ਨੇ ਸੀਥੇ ਕਰ ਦੀ ।	1,500
(vi) ਬੈਂਕ ਬਿਯ ਰੋਕੜ ਵਧੀ ਮੇਂ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਹੁਆ ।	150

(13)

Prepare a Bank reconciliation statement from the following information as on 31 December, 2013 :

(i) Bank Balance as per Cash Book.	37,500
(ii) Cheques issued but not debited in the bank statement	5,600
(iii) Cheques deposited in to bank but not yet collected.	1,500
(iv) Direct deposited by customer in our bank account.	16,070
(v) Direct payment by bank for insurance premium	1,500
(vi) Bank charges not entered in cash Book.	150

24. ਗਲਪਤੀ ਪੇਟ ਲਿਮਿਟਡ ਨੇ 1 ਅਪਰੈਲ 2011 ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੁਰਾਣੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ 72,000 ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਖਰੀਦੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਅਤੇ ਇੰਸੂਰੈਂਸ ਚਾਰਜ 8,000 ਰੁਪਏ ਵੀ 31 ਮਾਰਚ 2013 ਨੂੰ ਹੋਏ। ਮਸ਼ੀਨਰੀ 60,000 ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਵੇਚ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਸ਼ੀਨਰੀ 1,00,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਇਸੇ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਖਰੀਦ ਲਈ। ਘੱਟਦੀ ਝਾਜਾਜ਼ ਵਿੱਚ 10% ਸਾਲਾਨਾ ਮਿਸਟਰ ਲਾਉਣੇ ਹੋਏ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਖਾਤਾ ਮਾਲ 2011 ਤੋਂ 2013 ਤੱਕ ਬਣਾਉ । ਖਾਤੇ ਹਰ ਮਾਲ 31 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ।
- 6
- ਗਨਪਤੀ ਪੇਟ ਲਿਮਿਟਡ ਨੇ 1 ਅਪਰੈਲ 2011 ਕੋ ਏਕ ਪੁਰਾਨੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ 72,000 ਰੁ. ਮੇਂ ਖਰੀਦੀ ਓਰ ਉਸਕੀ ਮਰਮਤ ਓਰ ਫਿਟਿੰਗ ਕਰਵਾਨੇ ਪਰ 8,000 ਰੁ. ਬਿਯ ਕੀਓ। 31 ਮਾਰਚ 2013 ਰੁ. ਕੋ ਯਹ ਮਸ਼ੀਨਰੀ 60,000 ਰੁ. ਮੇਂ ਵੇਚ ਦੀ ਓਰ ਏਕ ਅਨਯ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਉਸੀ ਤਿਥਿ ਕੋ 1,00,000 ਰੁ. ਮੇਂ ਖਰੀਦੀ। ਬਟਨੀ ਮੂਲਯ ਪਛਤਿ ਦੁਆਰਾ 10% ਵਾਰਿਕ ਹਾਸ ਲਗਾਤੇ ਹੁਆ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਖਾਤਾ ਵਰਥ 2011 ਸੇ 2013 ਤਕ ਬਨਾਓ। ਖਾਤੇ ਪ੍ਰਤਿਵਰਥ 31 ਦਿਸੰਬਰ ਕੋ ਬਨਦ ਕੀਓ ਜਾਤੇ ਹੈਂ।
- 6

(14)

On 1st April 2011, Ganpati paint Ltd. purchased a second hand machinery for Rs. 72,000 and spent Rs. 8,000 on its repair and installation. On 31st March 2013 the machinery was disposed off for a sum of Rs. 60,000 and another machinery was purchased for Rs. 1,00,000 on the same date. Show the machinery account charging depreciation @ 10% p.a. on written down method for the year 2011 to 2013. Accounts are closed on 31st December each year. 6

25. ਸ੍ਰੀ ਜੈਨ ਦੇ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਨਿਮਨ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ 31 ਮਾਰਚ 2014 ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਾਲ ਦਾ ਵਪਾਰਕ ਖਾਤਾ, ਲਾਭ ਹਾਨੀ ਖਾਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਮਿਤੀ ਦਾ ਸਥਿਤੀ ਵਿਵਰਣ ਬਣਾਓ ।

ਭੇਡਿਟ	ਰਕਮ ਰੁਪਏ	ਕਰੈਡਿਟ	ਰਕਮ ਰੁਪਏ
ਸ਼ੁਰੂ ਦਾ ਸਟਾਕ	12,000	ਵੇਚ	42,000
ਇਮਾਰਤ	25,000	ਖਰੀਦ ਵਾਪਸੀ	800
ਦੇਰਦਾਰ	4,000	ਵਿਆਜ	1,300
ਖਰੀਦ	21,000	ਪੂੰਜੀ	32,000
ਤਨਖਾਹ	4,200	ਲੈਂਦਾਰ	14,900
ਟਿੱਡੀ ਛੇਟ	800		
ਵੇਚ ਵਾਪਸੀ	2,000		
ਫਰਨੀਚਰ	3,000		
ਦਫ਼ਤਰੀ ਖਰਚੇ	300		
ਮਜ਼ਦੂਰੀ	600		
ਸਟਰੀ ਖਰਚੇ	400		

190-SS

(15)

ਔਰ ਈਮ ਪ੍ਰੀਮਿਅਮ	600
ਮਸ਼ੀਨਰੀ	8,000
ਖਰੀਦ ਦੀ ਢੁਆਈ	800
ਹੋਰ ਵੇਚ ਟੋਕੜ	3,400
ਟੈਕਸ ਅਤੇ ਕਿਰਾਇਆ	3,000
ਆਹਰਣ	1,900

ਸਮਯੋਜਨ :

(i) ਔਰ ਈਮ ਸਟਾਕ 12,000 ਰੁਪਏ ।
(ii) ਅਦਾ ਕਰਨ ਯੋਗ ਦਫ਼ਤਰੀ ਖਰਚੇ 200 ਰੁਪਏ, ਮਜ਼ਦੂਰੀ 300 ਰੁਪਏ ।

(iii) ਈਮ ਦੇ ਪੇਸ਼ਗੀ ਅਦਾ ਕੀਤੇ 150 ਰੁਪਏ ।

(iv) ਮਸ਼ੀਨਰੀ 'ਤੇ ਪ੍ਰਿਸਾਫਟ 10% ਲਗਾਈ ਜਾਵੇ । $2+2+2=6$

ਸ਼੍ਰੀ ਜੈਨ ਦੇ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਨਿਮਨ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ 31 ਮਾਰਚ 2014 ਦੀ ਸਮਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਰ੍ਹੇ ਦਾ ਵਪਾਰਕ ਖਾਤਾ, ਲਾਭ-ਹਾਨੀ ਖਾਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਖੇ ਕਾ ਥਿਯੋਗ ਵਿਵਰਣ ਬਣਾਓ ।

ਭੇਡਿਟ	ਰਾਸ਼ਿ (ਰੁ.)	ਕਰੈਡਿਟ	ਰਾਸ਼ਿ (ਰੁ.)
ਪ੍ਰਾਸ਼ਿਕ ਰਹਿਤਿਆ	12,000	ਵਿਕਰਮ	42,000
ਭਵਨ	25,000	ਕਰਮ ਵਾਪਸੀ	800
ਦੇਨਦਾਰ	4,000	ਬਾਭ	1,300
ਕਰਮ	21,000	ਪੂੰਜੀ	32,000
ਵੇਚਨ	4,200	ਲੇਨਦਾਰ	14,900
ਦੀ ਗੜ ਖੁਟ	800		
ਵਿਕਰਮ ਵਾਪਸੀ	2,000		
ਫਰਨੀਚਰ	3,000		
ਦਫ਼ਤਰੀ ਖਰਚੇ	300		
ਮਜ਼ਦੂਰੀ	600		

190-SS

Turn over

(16)

सफरी व्यय	400
अग्नि बीमा प्रीमियम	600
मशीनरी	8,000
क्रय का भाड़ा	800
नकदी	3,400
किराया तथा कर	3,000
आहरण	1,900

समायोजन :

- अन्तिम रहतिया 12,000 रु.।
- अदत्त दफ्तरी व्यय 200 रु. तथा मजदूरी 300 रु.।
- बीमे के लिए पूर्वदत्त 150 रु.।
- मशीनरी पर ह्रास 10% लगाया जाये।

2+2+2=6

Prepare trading account, profit and loss account for the year ending 31st March, 2014 and a balance sheet on that date from the following information of Mr. Jain's accounts.

Debit	Amount (Rs.)	Credit	Amount (Rs.)
Opening stock	12,000	Sales	42,000
Building	25,000	Purchase returns	800
Debtors	4,000	Interest	1,300
Purchases	21,000	Capital	32,000
Salaries	4,200	Creditors	14,900
Discount allowed	800		
Sales returns	2,000		
Furniture	3,000		
Office expenses	300		

190-SS

[See 17th page

(17)

Wages	600
Travelling expenses	400
Fire Insurance Premium	600
Machinery	8,000
Carriage on purchase	800
Cash in hand	3,400
Rent and taxes	3,000
Drawings	1,900

Adjustments :

- Closing stock Rs. 12,000.
- Office expenses Rs. 200 and wages Rs. 300 are outstanding.
- Prepaid insurance Rs. 150.
- Charge depreciation on Machinery at 10%.

2+2+2=6

26. बिना खाज वाले अदावे की रक ? पुरपडी अडे बुगतान भाडे ठू अमदत अडे खतर भाडे विच उषदील वतन लडी विहडे पझादां विचें गुजरता ऐदा के ? 1+5=6
- नैर लाभ संगठन क्या है ? प्राप्ति एवं भुगतान खाते को आय एवं व्यय खाते में तबदील करने के लिए कौन से पड़वों में से गुजरना पड़ता है ? 1+5=6

What are 'non profit organisations'? What steps are required for converting receipt and payment account in to income and expenditure account ? 1+5=6

190-SS

[Turn over

27. ਗੋਲਡ ਅਤੇ ਸਿਲਵਰ ਨੇ ਇੱਕ ਅਪਰੈਲ 2012 ਨੂੰ ਅਪਣਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ।

	ਲਗਾਈ ਪੂੰਜੀ (ਰੁਪਏ)		ਕੱਢਵਾਈ ਪੂੰਜੀ (ਰੁਪਏ)	
	ਗੋਲਡ	ਸਿਲਵਰ	ਗੋਲਡ	ਸਿਲਵਰ
1 ਅਪਰੈਲ, 2012	40,000	60,000		
1 ਜੁਲਾਈ, 2012				
1 ਸਤੰਬਰ, 2012		20,000	10,000	16,000
1 ਅਕਤੂਬਰ, 2012	30,000			
1 ਫਰਵਰੀ, 2013			12,000	
31 ਮਾਰਚ, 2013				10,000

31 ਮਾਰਚ, 2013 ਨੂੰ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤ ਉੱਪਰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ 50,480 ਰੁਪਏ ਦਾ ਸ਼ੁੱਧ ਲਾਭ ਹੋਇਆ। ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਂਝੇਦਾਰ ਅਸਲ ਲਗਾਈ ਪੂੰਜੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਇਸ ਧਨ ਰਾਸ਼ੀ ਦੀ ਵੰਡ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨਗੀ।

ਗੋਲਡ ਅਤੇ ਸਿਲਵਰ ਨੇ 1 ਅਪਰੈਲ 2012 ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ।

	ਲਗਾਈ ਪੂੰਜੀ (ਰੁ.)		ਕੱਢਵਾਈ ਪੂੰਜੀ (ਰੁ.)	
	ਗੋਲਡ	ਸਿਲਵਰ	ਗੋਲਡ	ਸਿਲਵਰ
1 ਅਪਰੈਲ 2012	40,000	60,000		
1 ਜੁਲਾਈ, 2012				
1 ਸਿਤੰਬਰ, 2012		20,000	10,000	16,000
1 ਅਕਤੂਬਰ, 2012	30,000			
1 ਫਰਵਰੀ, 2013			12,000	
31 ਮਾਰਚ 2013				10,000

190-SS

- 31 ਮਾਰਚ 2013 ਨੂੰ ਸਥਾਪਨਾ ਹੋਈ ਵਾਲੇ ਵਰ੍ਹੇ ਦੇ ਵੈਰਾਨ ਆਧਾਰ ਤੇ 50,480 ਰੁਪਏ ਲਾਭ ਹੋਇਆ। ਪਰ ਵਿਚਾਰੋ ਕਿ ਸਾਂਝੇਦਾਰ ਲਗਾਈ ਪੂੰਜੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਇਸ ਰਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਵੰਡਣਾ ਹੈ।

On 1st April, 2012 Gold and Silver started their business.

	Capital introduced (Rs.)		Drawings (Rs.)	
	Gold	Silver	Gold	Silver
1 April, 2012	40,000	60,000		
1 July, 2012				
1 September, 2012		20,000		
1 October, 2012	30,000			
1 February, 2013			12,000	
31 March, 2013				10,000

During the year ending on 31st March 2013, the business earned a net profit of Rs. 50,480. Show how the partners should divide this amount on the basis of effective capital employed.

6

190-SS-600